

ΜΑΙΑ στο Ευρωπαϊκό περιβάλλον

- Ως επαγγελματίας υγείας, η μαία έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στο χώρο της υγείας και ιδιαίτερα σε ότι αφορά την ασφαλή μητρότητα.
- Ο ρόλος της αφορά την φροντίδα και συμβουλευτική κατά την κύηση, τον τοκετό και την λοχεία, την διεξαγωγή τοκετών με δική της ευθύνη και την φροντίδα του νεογνού και του βρέφους.

Strengthening quality midwifery education (WHO 2019)

FRAMEWORK FOR ACTION

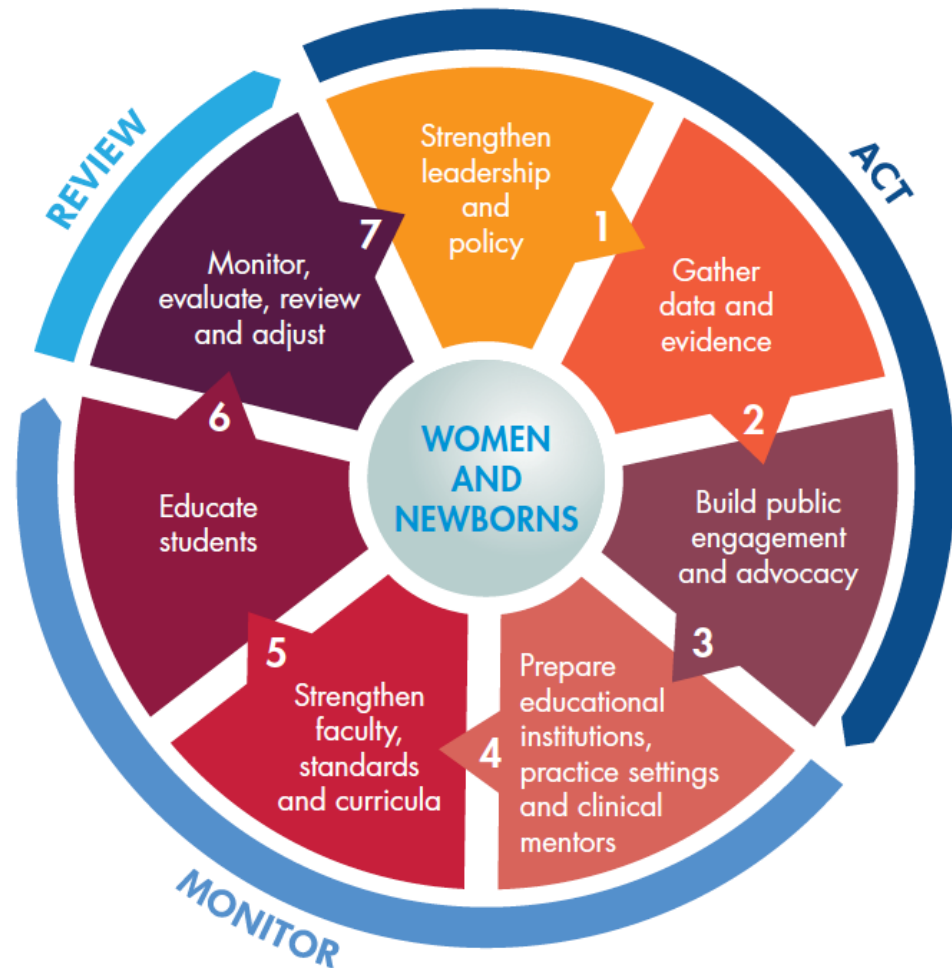

STRENGTHENING QUALITY MIDWIFERY EDUCATION for Universal Health Coverage 2030

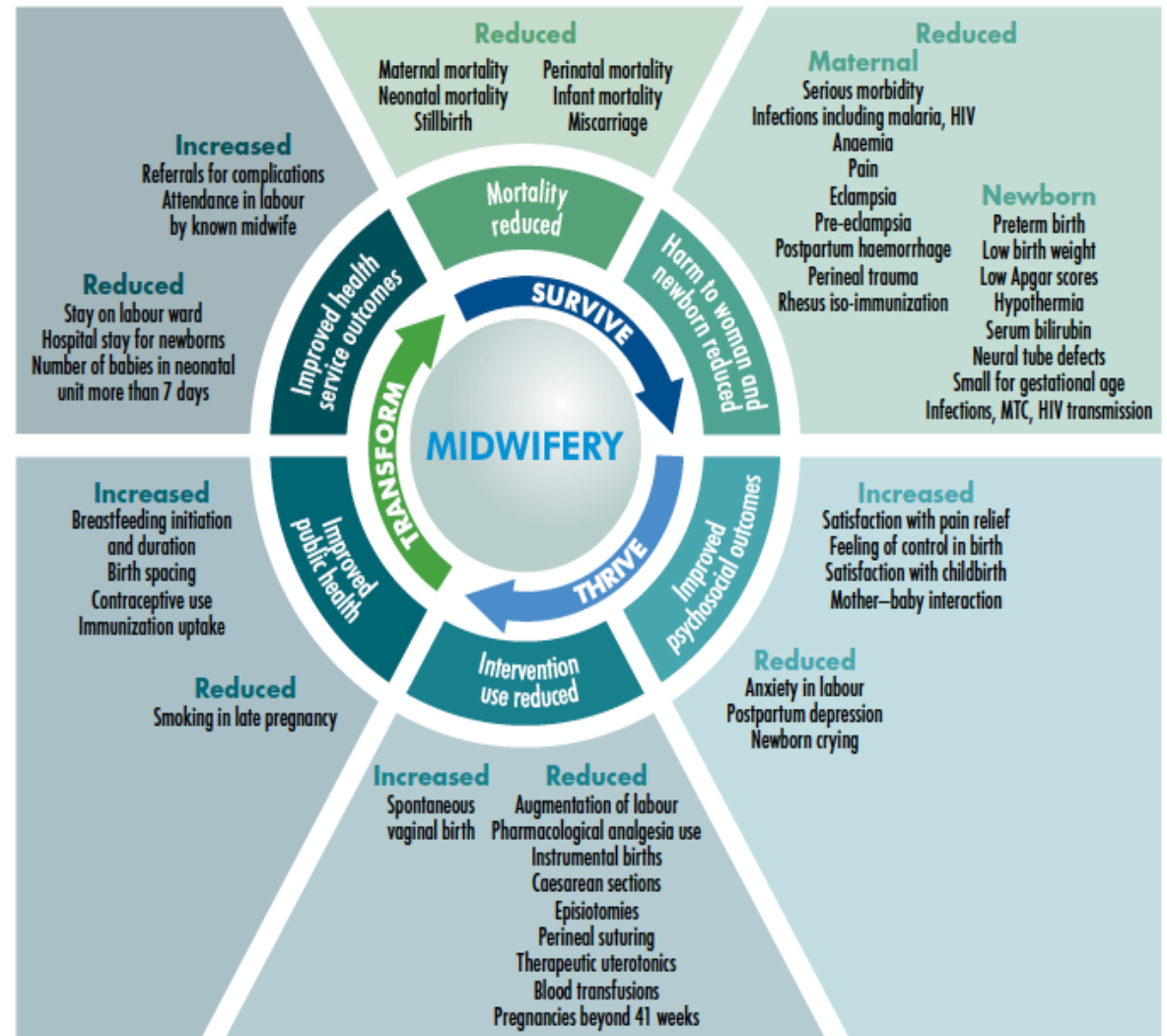
Strengthening quality midwifery education (WHO 2019)

Seven-step action plan to strengthen quality midwifery education

Strengthening quality midwifery education (WHO 2019)

Fig. 2. Over 50 outcomes improved by quality midwifery education and care

HIV: human immunodeficiency virus; MTC: mother-to-child.
Derived from: Renfrew et al. Lancet Series on Midwifery (2).

Δημόσια Υγεία – WHO 2019

Θα πρέπει να διασφαλιστεί:

- Κάθε γυναίκα να έχει πρόσβαση στην μαία, που μπορεί να προάγει την αλλαγή συμπεριφοράς σε πολύ σημαντική περίοδο για την υγεία
- Κάθε επαφή με την γυναίκα και την οικογένεια να είναι σημαντική και οι μαίες να έχουν την εκπαίδευση, την υλικοτεχνική υποδομή και τον χρόνο για να συμβάλλουν
- Οι υπόλοιποι επαγγελματίες υγείας να αναγνωρίσουν τον σημαντικό ρόλο της μαίας για την υγεία της γυναίκας και του νεογνού και το παράθυρο ευκαιρίας που ανοίγεται στην περιγεννητική περίοδο

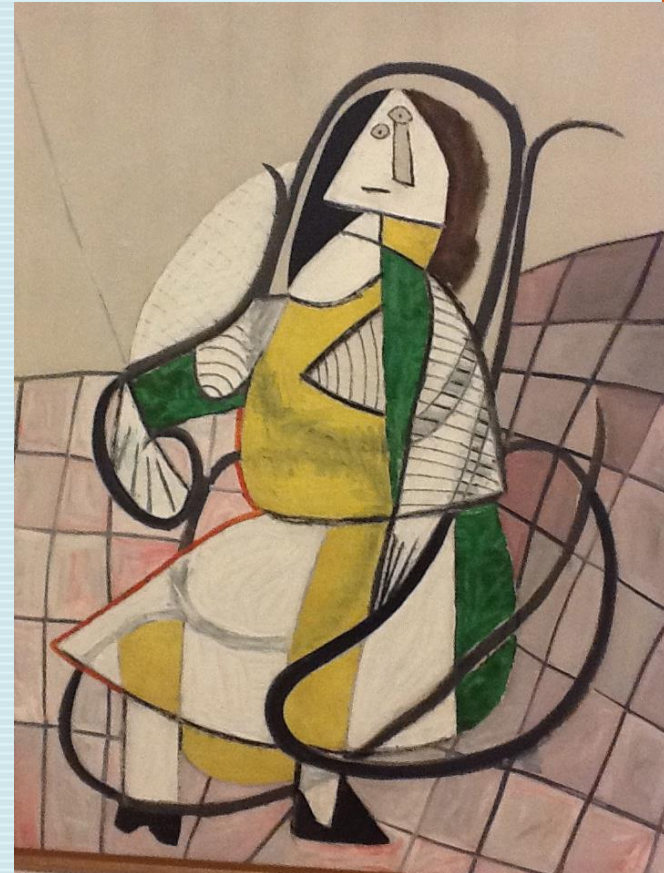

Σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές οδηγίες 80/155

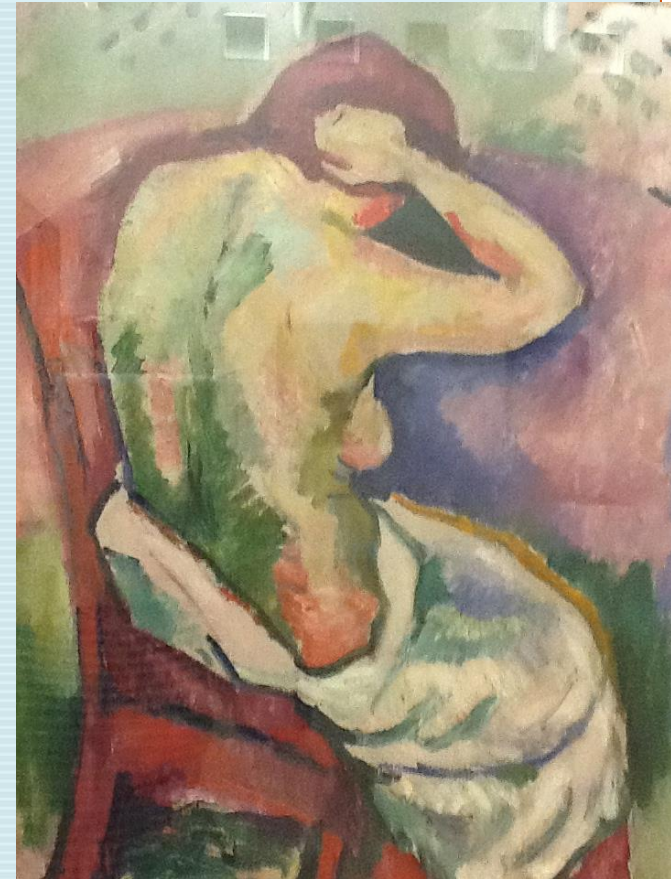
- ① Παροχή ολοκληρωμένης πληροφόρησης και συμβουλευτικής σε θέματα **οικογενειακού προγραμματισμού**.
- ② **Διάγνωση και παρακολούθηση** της φυσιολογικά εξελισσόμενης κύησης
- ③ **Διεξαγωγή όλων των απαραίτητων εξετάσεων** κατά την εξέλιξη του φυσιολογικού τοκετού.
- ④ **Συνταγογράφηση των απαραίτητων εξετάσεων για τη διάγνωση της επαπειλούμενης κύησης στο συντομότερο δυνατό χρόνο.**
- ⑤ Παροχή προγραμμάτων **προετοιμασίας για γονεϊκότητα**, που περιλαμβάνει συμβουλές διατροφής και υγιεινής
- ⑥ Φροντίδα και υποστήριξη κατά τον τοκετό καθώς και **καταγραφή της εμβρυϊκής κατάστασης στην ενδομήτρια περίοδο με τα κατάλληλα κλινικά και τεχνικά.**

Σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές οδηγίες 80/155

- ⑦ Εκτέλεση φυσιολογικού τοκετού, περινεοτομίας, και σε επείγουσες περιπτώσεις διεξαγωγή ισχιακού τοκετού επί απουσίας μαιευτήρα.
- ⑧ Αναγνώριση των προειδοποιητικών σημείων μητέρας και νεογνού που επιτάσσουν παραπομπή σε ιατρό
- ⑨ Λήψη των απαιτούμενων μέτρων κατά την απουσία του ιατρού σε περίπτωση κατακράτησης πλακούντα.
- ⑩ Εξέταση και φροντίδα του νεογνού. Αμεση διενέργεια, εάν απαιτηθεί, νεογνικής ανάνηψης.
- ⑪ Παρακολούθηση και φροντίδα της επιτόκου καθώς και παροχή όλης της δυνατής πληροφόρησης που αφορά στο νεογνό ώστε να διασφαλίζεται η ανάπτυξή του στα φυσιολογικά πρότυπα.

Εκπαίδευση της Μαίας (ΕΕ 80/155)

- ⌘ Προπτυχιακή εκπαίδευση στα Τμήματα Μαιευτικής των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πτολεμαίδα), οι οποίοι λαμβάνουν άδεια άσκησης του μαιευτικού επαγγέλματος από τη αρμόδια κρατική αρχή.
- ⌘ Στο πλαίσιο της βασικής τους εκπαίδευσης οι φοιτητές διδάσκονται μαθήματα
  - ⌘ Μαιευτικής
  - ⌘ Γυναικολογίας
  - ⌘ και Δημόσιας Υγείας,
  - ⌘ Αγωγή Υγείας,
  - ⌘ Οικογενειακό Προγραμματισμό και
  - ⌘ ειδικότερα θέματα πρόληψης, αγωγής υγείας, πρώιμης διάγνωσης,
  - ⌘ πρώτες βοήθειες
  - ⌘ και κατ'οίκον φροντίδα, στα πλαίσια των επιστημών της Μαιευτικής, Γυναικολογίας και Νεογνολογίας, με σκοπό να αποκτήσουν βασικές γνώσεις και δεξιότητες για τη φροντίδα και προαγωγή της υγείας στην κοινότητα.

Εκπαίδευση της Μαίας (ΕΕ 80/155)

- ⌘ Τα Κράτη Μέλη εξαρτούν την ανάληψη και την άσκηση των δραστηριοτήτων μαίας κατά την έννοια του άρθρου 1 της οδηγίας αριθ. 80/154/ΕΟΚ(4) από την κατοχή διπλώματος, πιστοποιητικού ή άλλου τίτλου μαίας, που αναφέρεται στο άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, που να παρέχει την εγγύηση, ότι ο ενδιαφερόμενος έχει αποκτήσει κατά τη συνολική διάρκεια της εκπαιδευσεώς του:
- ⌘ α) επαρκείς γνώσεις των επιστημών, επί των οποίων βασίζονται οι δραστηριότητες της μαίας, ιδίως της μαιευτικής και της γυναικολογίας-νεογνολογίας
- ⌘ β) επαρκείς γνώσεις της επαγγελματικής δεοντολογίας και της νομοθεσίας-
- ⌘ γ) λεπτομερή γνώση της βιολογικής λειτουργίας, της ανατομίας και της φυσιολογίας στον τομέα της μαιευτικής και του νεογέννητου, καθώς και γνώση των σχέσεων μεταξύ της κατάστασης της υγείας του ανθρώπου και του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντός του και της συμπεριφοράς του-
- ⌘ δ) επαρκή κλινική πείρα υπό την εποπτεία αναγνωρισμένου εξειδικευμένου προσωπικού στη μαιευτική και σε αναγνωρισμένα ιδρύματα-
- ⌘ ε) επαρκή γνώση σχετικά με την εκπαίδευση του υγειονομικού προσωπικού και εμπειρία συνεργασίας με αυτό το προσωπικό υγείας.

Εκπαίδευση της Μαίας (ΕΕ 80/155)

Α. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

α) Γενικά μαθήματα

1. Θεμελιώδεις έννοιες ανατομίας και φυσιολογίας
2. Θεμελιώδεις έννοιες παθολογίας
3. Θεμελιώδεις έννοιες μικροβιολογίας, ιολογίας και παρασιτολογίας
4. Θεμελιώδεις έννοιες βιοφυσικής, βιοχημείας και ακτινολογία
5. Παιδιατρική ιδίως σε ό,τι αφορά τα νεογνά
6. Υγιεινή, υγιεινολογική εκπαίδευση, πρόληψη ασθενειών, πρώιμη διάγνωση
7. Διατροφή και διαιτητική, ιδίως σε ό,τι αφορά τη διατροφή της γυναίκας, του νεογνού και του βρέφους που θηλάζει
8. Θεμελιώδεις έννοιες κοινωνιολογίας και προβλήματα κοινωνικής ιατρικής
9. Θεμελιώδεις έννοιες φαρμακολογίας
10. Ψυχολογία
11. Παιδαγωγική
12. Νομοθεσία, υγειονομική και κοινωνική οργάνωση
13. Δεοντολογία και νομοθεσία σχετική με το επάγγελμα
14. Σεξουαλική αγωγή και οικογενειακός προγραμματισμός
15. Νομική προστασία της μητέρας και του παιδιού

Εκπαίδευση της Μαίας (ΕΕ 80/155)

β) Ειδικά μαθήματα των δραστηριοτήτων της
μαίας

1. Ανατομία και φυσιολογία
2. Εμβρυολογία και ανάπτυξη του εμβρύου
3. Εγκυμοσύνη, τοκετός και λοχεία
4. Παθολογία γυναικολογική και μαιευτική
5. Προετοιμασία για τον τοκετό και τη μητρότητα,
περιλαμβανομένων των ψυχολογικών επόψεων
6. Προετοιμασία του τοκετού (περιλαμβανομένης
της γνώσεως και χρήσεως
του τεχνικού μαιευτικού οπλισμού)
7. Αναλγησία, αναισθησιολογία και ανάνηψη
8. Φυσιολογία και παθολογία του νεογνού
9. Περίθαλψη και επίβλεψη του νεογνού
10. Ψυχολογικοί και κοινωνικοί παράγοντες

Β. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Οι διδασκαλίες αυτές παρέχονται υπό κατάλληλη επίβλεψη:

1. Εξέταση γυναικών εγκύων που περιλαμβάνει τουλάχιστον **100 εξετάσεις προ του τοκετού**
2. Παρακολούθηση και περίθαλψη τουλάχιστον **40 επιτόκων γυναικών**
3. Εκτέλεση ανά μαθήτρια τουλάχιστον **40 τοκετών**- όταν αυτός ο αριθμός δεν δύναται να επιτευχθεί λόγω ελλείψεως τικτουςών γυναικών, μπορεί να μειώνεται σε τριάντα τουλάχιστον, υπό τον όρο ότι η μαθήτρια συμμετέχει επί πλέον σε είκοσι τοκετούς
4. Ενεργό συμμετοχή σε ένα ή δύο τοκετούς με ισχιακή προβολή
5. Εκτέλεση επισειοτομίας και εκμάθηση στη συρραφή του τραύματος

Β. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Οι διδασκαλίες αυτές παρέχονται υπό κατάλληλη επίβλεψη:

6. Παρακολούθηση και περίθαλψη **40 εγκύων**, στη διάρκεια του τοκετού και της λοχείας, ευρισκομένων σε κίνδυνο

7. Εξέταση τουλάχιστον **100 λεχιδών** και **100 φυσιολογικών νεογνών**

8. Παρακολούθηση και περίθαλψη λεχιδών και νεογνών περιλαμβανομένων και **προώρων, γεννηθέντων παρατασικών νεογνών, καθώς και νεογνών βάρους κατώτερου του φυσιολογικού και νεογνών που παρουσιάζουν ανωμαλίες**

9. Περίθαλψη παθολογικών περιπτώσεων στους τομείς της γυναικολογίας και μαιευτικής, των ασθενειών των νεογνών και των θηλαζόντων βρεφών

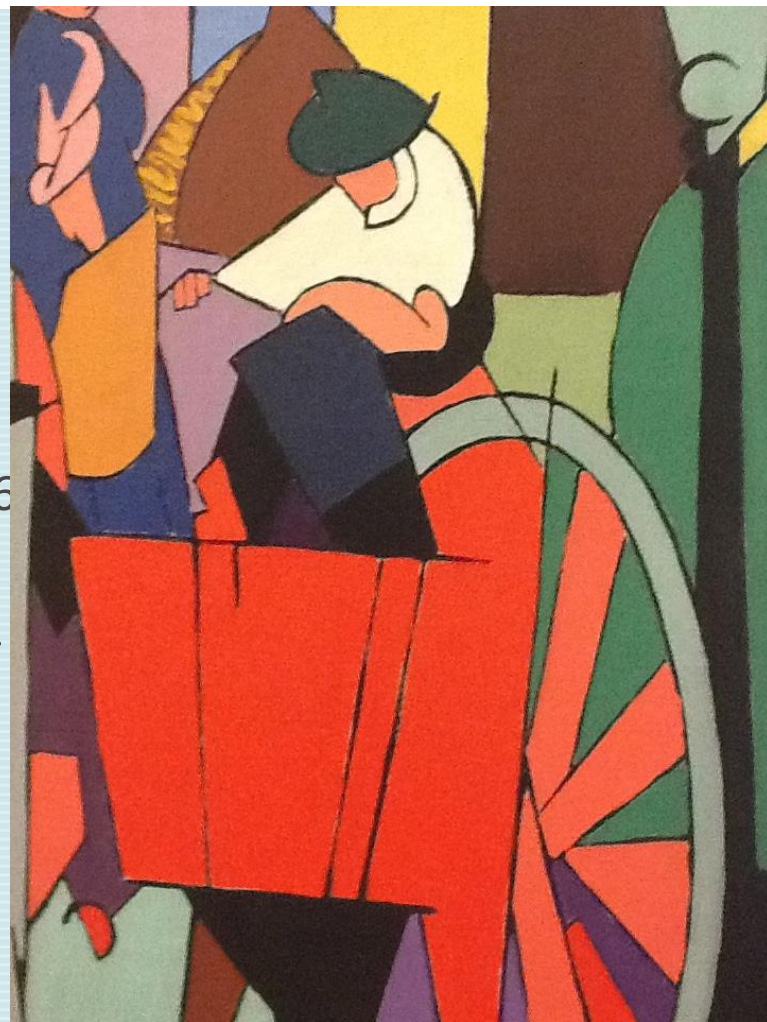
10. Ενημέρωση στην περίθαλψη γενικών παθολογικών περιπτώσεων της εσωτερικής παθολογίας και της χειρουργικής.

Νομοθετικό Πλαίσιο/Επαγγελματικά Δικαιώματα της Μαίας

- ⌘ Νόμοι 2519/97,
- ⌘ 2889/2001,
- ⌘ 3329/2005,
- ⌘ 3235/2004,
- ⌘ 4238/2014
- ⌘ & τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες 80/155, 2005/36 και 2013/55/ΕΕ)
- ⌘ καθώς και το Προεδρικό Διάταγμα 351/14-6/1989

Νομοθετικό Πλαίσιο/Επαγγελματικά Δικαιώματα της Μαίας

Συνοπτικά περιλαμβάνει:

- ⌘ Προώθηση της φυσικής και ψυχικής υγείας της μητέρας, του νεογνού και της οικογένειας ως μονάδα της κοινωνίας (κύηση, τοκετός, λοχεία) με όραμα την προαγωγή της ασφαλούς μητρότητας και την ικανοποίηση των ιδιαίτερων αναγκών σε μια πολύ σημαντική περίοδο για την οικογένεια. (πχ. μείωση του ποσοστού Κ.Τ., αύξηση του ποσοστού μητρικού θηλασμού κ.α.)
- ⌘ Προετοιμασία για γονεϊκότητα, ομάδες εγκύων για προετοιμασία για γονεϊκότητα (ψυχοπροφυλακτική- ανώδυνος τοκετός), προαγωγή του φυσικού τοκετού και ενθάρρυνση των επιστημονικά αποδεκτών μεθόδων για την φροντίδα και την διατροφή του νεογνού και προώθηση της ανάπτυξης μιας υγιούς σχέσης γονέων-νεογνού.
- ⌘ Συνταγογράφηση (εργαστηριακών και διαγνωστικών εξετάσεων, φαρμάκων) τόσο κατά την διάρκεια της κύησης, του τοκετού και της λοχείας, αλλά και σε οποιαδήποτε περίοδο της ζωής της γυναίκας με στόχο την προαγωγή της υγείας των γυναικών και παιδιών τους.
- ⌘ Λήψη αίματος και άλλων βιολογικών υλικών και παραπομπή για εργαστηριακές εξετάσεις, όταν είναι αναγκαίο.

Νομοθετικό Πλαίσιο/Επαγγελματικά Δικαιώματα της Μαίας

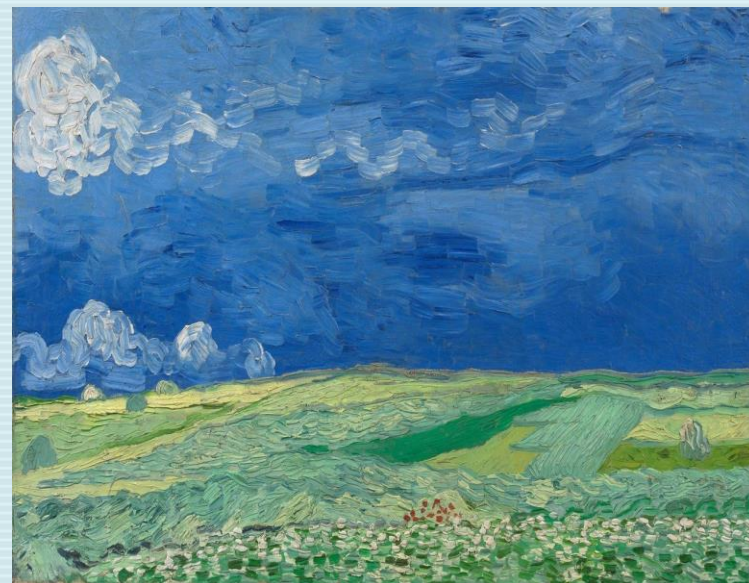
Συνοπτικά περιλαμβάνει:

- ⌘ Κατ' οίκον επισκέψεις από κοινοτική μαία/μαιευτή κατά την περιγεννητική περίοδο (κύηση, τοκετός, λοχεία)
- ⌘ Συμβουλευτική Μητρικού Θηλασμού (υποστήριξη, προαγωγή και προστασία μητρικού θηλασμού) τόσο σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο κοινότητας
- ⌘ Προαγωγή της υγείας της γυναίκας σε όλες τις περιόδους της ζωής της (εφηβεία, αναπαραγωγική, εμμηνόπαυση)
Πρόληψη σε σεξουαλικά μεταδιδόμενα – λήψη καλλιέργειας κολπικού υγρού.
- ⌘ Προσυμπτωματικός έλεγχος (test-pap, μαστογραφία κ.α.)
- ⌘ Αγωγή Υγείας στα πλαίσια της προετοιμασίας για γονεϊκότητας, του οικογενειακού προγραμματισμού και της πρόληψης του γυναικολογικού καρκίνου τόσο σε επίπεδο ατομικό, όσο και σε ομάδες, σε σχολεία και σε φορείς της κοινότητας.
- ⌘ Τήρηση αρχείων / Έρευνα στην υγεία των γυναικών.

Συνεχιζόμενη φροντίδα από μαία (continued and midwifery-led care)

- Η μαία ή μια ομάδα μαιών, θα πρέπει να διασφαλίζουν ένα πλάνο συνεχιζόμενης φροντίδας, καθόλη την διάρκεια της κύησης, του τοκετού και της λοχείας
- Η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού, οι περιορισμοί του ωραρίου και τα εμπόδια του νομικού πλαισίου
- Στις κήσεις υψηλού κινδύνου σε συνεργασία με ιατρούς για τις εξειδικευμένες ανάγκες και υπηρεσίες
- Οι χαμηλού κινδύνου κήσεις να έχουν συνεχιζόμενη φροντίδα από μαία, προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα και τα περιγεννητικά αποτελέσματα

Birthplace in England Collaborative Group (2011). Perinatal and maternal outcomes by planned place of birth for healthy women with low risk pregnancies: the Birthplace in England national prospective cohort study. *BMJ* 2011; 343:d7400.

Στόχοι

1. Βελτίωση της ποιότητας φροντίδας, που παρέχεται στη γυναίκα, το παιδί, την οικογένεια.
2. Προαγωγή της πρόληψης όσον αφορά τη μαιευτική φροντίδα.
3. Εξύψωση του ρόλου των μαιών, σύμφωνα με τα δικαιώματα που έχουν στην άσκηση του επαγγέλματος.
4. Ενίσχυση των δυνατοτήτων και της αξίας της Μαιευτικής πανελληνίως, ώστε να επιτευχθεί μείωση του ποσοστού μητρικής και νεογνικής νοσηρότητας και θνησιμότητας.

Στόχοι

Οι γυναίκες:

- α) να αντιμετωπίζονται ως άτομα με δικαιώματα στις κοινωνίες που ζουν,
- β) να έχουν ίδιες ευκαιρίες με τους άνδρες,
- γ) να έχουν το δικαίωμα να διαλέξουν ανάμεσα σε ασφαλείς τρόπους φροντίδας, σ' όλη τους τη ζωή,
- δ) να μη φοβούνται για τη ζωή τους και τη ζωή των παιδιών τους κατά την περιγεννητική περίοδο, και
- ε) να πιστέψουν ότι η γέννηση είναι μια γυναικεία φυσιολογία και δεν χρειάζεται πολλές παρεμβάσεις.

ΟΡΑΜΑ των μαιών

α) να παρέχουν φροντίδα κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες, σε γυναίκες που χρειάζονται μαιευτική φροντίδα,
β) να είναι -και πρέπει να είναι- υπεύθυνες για την εκπαίδευσή τους,
γ) να λαμβάνουν την κατάλληλη εκπαίδευση -σωστή βασική εκπαίδευση, επιστημονικές και βασισμένες σε έρευνα γνώσεις ώστε να μπορούν να είναι ικανές να ασκήσουν το επάγγελμα, προστατευόμενες από τη Νομοθεσία του Ελληνικού Κράτους τους,

ΟΡΑΜΑ των μαιών

δ) η ποιότητα φροντίδας, που θα παρέχουν, να εξασφαλίζει στη μητέρα την καλύτερη πορεία της εγκυμοσύνης, του τοκετού και της φροντίδας των παιδιών της,
ε) να αναγνωρίζονται ως ειδικοί για τη φροντίδα της εγκύου και ως ο κεντρικός μοχλός στην προσπάθεια για ασφαλή μητρότητα και
στ) όπου εργάζονται για τις γυναίκες, να διασφαλίζουν ένα σύστημα φροντίδας υγείας, που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των γυναικών.

Η μαία σήμερα

- Ξεπερνώντας προλήψεις, προκαταλήψεις, συμφέροντα και ενδοιασμούς,
- Ανοίγοντας τα φτερά με την πανεπιστημιακή εκπαίδευση στον επιστημονικό της καταρτισμό και τον γυναικείο της συναισθηματικό θησαυρό,
- Αποτελεί σύμμαχο υγείας και προστασίας της μητρότητας και ανοίγει ακόμη ευρύτερους ορίζοντες δράσεως και προσφοράς

Η μαία δίπλα στην γυναίκα

- Η παροχή υψηλής ποιότητας μαιευτικής φροντίδας αποτελεί υποχρέωση κάθε μαίας.
- Ο κάθε ένας από εμάς αποτελεί ένα ακτιβιστή, με στόχο να οδηγήσουμε με μικρά ή μεγάλα βήματα σε μία ποιοτική μαιευτική φροντίδα.
- Αν κάθε μαία αναλάβει την ευθύνη σε συνεργασία με τους συναδέλφους της τότε όλοι μαζί μπορούμε να αντικρύσουμε το μέλλον με αυτοπεποίθηση και αισιοδοξία

26

Email: vvivilaki@uniwa.gr
Twitter: [@v_vivilaki](https://twitter.com/v_vivilaki)
SKYPE: [V_vivilaki](https://www.skype.com/people/V_vivilaki)

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!!!!

